

Tõstamaa Gümnaasium

Nr. 10 (152) / Oktoober 2008

Tõstamaa valla ajaleht

Jooks 2008

TÄNA LEHES:

Juhtkiri lk 2
Veel prügiveost lk 2
Kiriku katus lk 3
Eakate huvireis
Läänemaale lk 3
Lapsed Soomaal raba-
elu uurimas lk 4-5
Tõstamaa valla
hariduselu 320 lk 6-9
Tööjõu kasutamise
võimalused lk 10-11
Miks minna
Istanbuli? lk 12

**TULE
TÕSTAMAA
KARNEVALILE**
laupäeval, 15. novembril
rahvamaja avab uksed
kell 20

Tantsutuju süstib
ansambel OKI-TOKI

Vaimukas etteaste =
auhind

Sissepääs: 60 kr.

Kostüümis tegelasele
sooduspilet 25 krooni.

Kostüümis ja etteastega
tegelasele 0 krooni

Võta kaasa hea tuju!

JUHTKIRI

□ Enne veel, kui ma väikesele Korfu saarele lendasin, tegime sõpradega Tallinnas väikesse tuuri.

Eks emotsioone oli mitmesuguseid. Kuna kaubanduskeskused olid juba suletud siis jõlkus suures koguses alaealiste kampu linnas ringi. Ikka valjult ülbitesedes, tõugeldes ja räägelt vandudes.

Käisime vaatamas ka Rotermanni kvartalit, aga suur oli meie imestus kui selgest taevast solinat kostma hakkas, selgus, et purjus noorukid lihtsalt kuisid rõdult tänavale. Oli päris vastik vaatepilt.

Viru juures kubises joobnud kodanikest, kes aina pildistasid üksteist ja muudkui räuskasid.

Ei saa just nostalgiliselt öhata – romantiline vanalinn, tornide linn.

Ja, kui ma muidu olen ikka kuri nende nukuteatri trollide peale või alevi poe juures timmivate kuttidega siis nüüd tunduvad nad päris süüitud rahulikud jorsid, kes enamasti on rahulikud ja sõbralikud viinainad.

Pean tunnistama, et Korful ei kohanud me kordagi ebameeldivaid tüüpe. Politseiautot silmasin vaid ühel korral. Oli hästi turvaline ja sõbralik saar. Tallinnas seevastu astusid murdvargad keset ööd läbi akna minu oma lapse korterisse ja hakkasid asju välja tassima, välja tegemata magavast korteri valdajast. Politsei on küll hästi tubli olnud ja nii mõnigi asi on juba käes.

Mis ma siis öelda tahan? Aga seda ikka, et meil siin on ikka päris rahulik ja turvaline elu ja ärge parem kippuge pealinna hobusevargaks.

Ülle Tamm, toimetaja

VALLAVOLIKOGU TEATED
Tõstamaa Vallavolikogu 10.10.2008. aasta istungil:

□ Otsustati anda vallavalitsusele luba võtta lühiajalist laenu tähtajaga kuni 8 kuud, seoses Kihnu regionaalprogrammi toel hõljuki soetamisega.

□ Toimus valla arengukava läbivaatamine.

□ Otsustati anda nõusolek tasuta hoonestusõiguse seadmiseks kuni 40 aastaks, valla munitsipaalomandis olevale Hooldekodu kinnistule Tõstamaa hooldekodu väljaehitamise eesmärgil.

Samuti alustada hankemenetlust Tõstamaa hooldekodu hoonestaja leidmiseks avatud hankemenetluse teel ehitustööde kontsessiooni andmisega ning anda vallavalitsusele

volitused nimetatud riigihanke korraldamiseks.

□ Otsustati alustada hankemenetlust Tõstamaa valla munitsipaalomandis olevale Tõstamaa staadioni kinnistu Võimla katastriüksusele keskkooli spordihoone projekterimiseks. Vallavalitsusele anti volitused nimetatud riigihanke korraldamiseks.

□ Võeti vastu määrus toimetulekutoetuse maksmisel eluasemekulude arvestamise piirmäärade muutmise kohta. Alates 1. 11. 2008. aastal võetakse perioodil 1. oktoober kuni 1. juuni küttekulu aluseks tsentraalse küttega eluruumi puhul tegelik kulu, vastavalt eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normile, kuid mitte rohkem kui 30 krooni ruutmeetri. Ahjuküttega ruumides ar-

vestatakse eluasemekulu kütte ostmise kviitungi alusel, võttes arvesse 15 ruumimeetri küttepuude maksumuse, kuid mitte rohkem kui 6000 krooni kütteperioodil.

□ Võeti vastu määrus "Õpilastele sõidusoodustuste võimaldamise kord", millest tulevalt Tõstamaa keskkoolis õppivatele õpilastele tagatakse vajaduse korral õppe- ja eksamiperioodil tasuta ühistranspordi kasutamine õppeasutusse ja tagasi täies ulatuses. Muudel juhtudel tuleb vanema poolt esitada vallavalitsusele põhjendatud avaldus.

□ Komisjoni ettepanekul otsustati toetada hajaasustuse veeprogrammi raames üheksat taotlejat.

□ Kehtestati Taltsi-Oja maaüksuse detailplaneering.

Veelkord prügiveost ehk kes on kelle jaoks

□ Vältimaks väärarvamusi, ütlen kohe, et olen igati nn organiseeritud jäätmeveo pooldaja, mida peaks kinnitama juba 2003-nda aasta märtsis Ragn Sellsiga sõlmitud leping.

Algul käis prügiauto kuue nädala tagant, hiljem, kui pere oli väiksemaks jäänud, kord kvartalis.

Kõik toimis kenasti kuni tänavu suveni, mil vallavalitsus arvas heaks ette kirjutada, kui palju peame prügi tootma.

Kuigi jäätmehoolduse eeskiri lubab hõreasustusalal konteineri tühjendamist kord kvartalis, vastas vallavalitsus meie vastavasisulisele avaldusele eitavalt, soovitades konteineri väiksema vastu vahetada või koostööd teha naabritega.

Oleksin heameelega nõus konteineri vahetama, kui lugupeetud ametnikud oskaksid öelda, kus seda teha

saaks. Sundida aga tookord enam kui tuhat krooni maksnud konteineri asemele, nüüd juba oluliselt kallimat ostma, on kohatu.

Ja hajaasustus ju seda tähendabki, et ei ole kellegagi koostööd teha, teada olevalt asub lähim konteiner ca 1,3 kilomeetri kaugusel. Pole enam selles eas, et tekkinud jäätmeid nii kaugele vedada.

Liitagi peaks olema selge,

et ei saa võrrelda keskküttega kortermajades ja taluperes tekkinud prügilakoguseid.

Elanikel peaks olema ikka õigus teenust tellida nii palju, kui ta vajab, mitte nii, kuidas teenuse osutajale kasulik.

Loodan, et vallavalitsus kaalub eelpool toodud argumente ja leiab võimaluse taanduda oma jäigast „harve-mat tühjendust ei saa“.

Aili Alumets, Seliste küla

Tõstamaa jäätmepunkt läheb üle TALVEAJALE.

Alates 1. novembrist saab jäätmepunkti tuua jäätmeid Kaleviga eelnevalt kokkuleppimisel. Kalevi telefoni number on **522 3024**.

Kuna jäätmepunkti hoone läheb novembrist remonti, siis ei võeta vastu ohtlikke jäätmeid (akud, värvid, hallogeenlambid jne). Nende vastuvõtt algab jälle kevadel. **Seni palume oma ohtlikud jäätmed viia, kas Paikre sorteerimisjaama või Paikre prügilasse.**

Vallavalitsus

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood, Pootsi pood, Tõhela pood, Tõstamaa bensiinijaam.
Trüükikoda Hansaprint
Tiraaž: 600 tk

Kirikul uus katus

Tõstamaa Maarja kiriku katuseööd on nüüdseks valmis saanud. Renoveerimistöid teostas ehitus- ja restaureerimisfirma Frantsiskus OÜ.

Tööde käigus võeti maha vana katuseplekk, parandati kiriku ja käärkambri katuse sarikad ja roovistik ning kaeti need uue katuseplekiga.

Samuti uuendati käärkambri lagi, lõhuti välja vana ahi ja laoti uus korstnajaalg. Lisatööna eemaldati kiriku pikihoone põrandalt vana vineerplaat, mille alt tuli välja originaalne ajalooline põrand.

Tööde kogumaksumus oli Frantsiskus OÜ juhataja Tõnu Parmaksoni sõnul ligi 4 miljonit krooni, töid rahastas pühakodade taastamise programm ja EV Kultuuriministeerium. Üllataval moel on Tõstamaa kiriku katuse näol tegemist ühe ruutmeetritelt suurima kirikukatusega Eestimaal – kirik ise on ju mitte eriti suur.

8. oktoobril kogunes Tõstamaa kirikusse rühm Muinsuskaitseameti ametnikke, kes tutvusid renoveerimistööde tulemustega ja koguduse kunstivaradega.

Nendega olid tulnud kohutuma Tõstamaa koguduse ja Frantsiskus OÜ esindajad. Kaetud oli väike kohvilaud, kust ei puudunud ka paljukiidetud Tõstamaa keeks.

Juttu aeti ja tulevikuplaane arutati ka kohale tulnud vallavanem Toomas Rõhuga. Muinsuskaitse komisjon jäi vastvalminud katusega rahule.

Tõstamaa kiriku vana katus sai rängalt kannatada 2005. aasta jaanuaritormis.

Uue katuse pühitsemise jumalateenistus toimub pühapäeval, 26. oktoobril algusega kell 14.

Pühitsemistalitusele on kutsutud ja oodatud kõik huvilised!

Tiina Janno,
kirikuõpetaja

Eakate nostalgiline huvireis Läänemaale

1. oktoobril, rahvusvahelisel eakate päeva varahommikul, sõitis bussitäis vanemaali si vallaelanikke Läänemaa huviväärsusi uudistama.

Palju nostalgiat kutsusid esile vanad esemed ja tööriistad nii Hanila kui Lihula muuseumides. Imetus- ja äratundmishüüatusi kostus igast nurgast, meenutasid ju paljud esemed uudistajatele lapsepõlve ja noorusaega. Siis olid kasutusel sirbid, saapapoisid, vitsmõrrad, linakraatsid, püstvokid, kiinid palkide koorimiseks jpm.

Hanila muuseumis on väga rikkalik Läänemaa vaipade ja tekkide kogu. Kiideti ja imetleti ilusaid mustreid ning võrratuid värvikombinatsioone.

Pildistamine Tchaikovski pingil panid reisile väärrika punkti.

Väga huvitavaks kujunes Matsalu looduskeskuse külastus Penijõel. Sügisest paremat aega, Matsalu linnuriiki sisenemiseks, on raske leida.

Suured Eestimaad hüvastijätvad linnuparved andsid juba kaugel märku, et olime saabunud eesti kõige linnurikkamale alale. Ülevaatefilm, rik-

kalik munade kollektsioon ja pesade näidised andsid hea ülevaate Matsalu tiivulistest. Palju elevust tekitasid kontrollmängud lindude häälte kohta.

Ekskursioon lõppes Haapsalus. Paljud reisil osalejatest polnud kaua aega Haapsalus käinud, mistõttu oldi siiralt üllatunud lossimüüride suurepärsest seisukorrast ja loosiõue sobivusest vabaõhuetendusteks. Leiti üles ka torniaken, kuhu augustikuuöödel ilmub Valge Daam.

Meeleolukas jalutuskäik mööda 213 meetri pikkust raudtee perrooni ja pildistamine Tchaikovski pingil panid reisile väärrika punkti.

Tore reis! Täname korraldajaid Anu ja Endat, kes viisid meid hetkedeks tagasi noorusmaale.

Efeline

Isetegemisest kah rõõmu

19. septembril kogunes Tõhela rahvamajja hulk kohalikke naisi, kes arvasid, et oleks huvitav midagi ette võtta eeloleval sügisel ja talvel.

Kuna otseselt käsitöö tegijaid on vähe, leidsime siiski erinevaid variante, mida oleks võimalik koos teha.

Esimest korda tulime kokku juba seitsmendal oktoobril, kus saime ise oma kätega valmistada seepe ja küünlaid. Ostsi-me algmaterjali, mida oli vaja sulatada, seejärel sai igaüks vastavalt oma soovile ja ilumeelele edasi toimetada. Aega läks küll palju, kuid tulemused tulid huvitavad, oli ju igaüks kasutanud erinevaid lisandeid.

Odavam oleks vist tõesti poest küünal ja seep osta, aga leidsime, et ka koos-
oldud aeg oli meeldiv.

Birgit Pere

Lapsed käisid Soomaal ra

20. septembri hommikul kogunes lasteaia parklasse paras reisiseltskond loodushuviliisi, et sõita ekskursioonile Soomaa rahvusparki.

Külastuskeskuses ootas meid juba giid Edu Kuill. Soomaale on viimase 10 aastaga tee leidnud paljud eestlased, kuid rohkem tunnevad selle unikaalse paiga vastu huvi siiski välismaalased. Soomaa rahvuspark moodustati 1993. aastal puutumata rabade, liigirikaste luhtade ja eripalgeliste metsade kaitseks. Mitmekesine loodus, omapärane ripp-silla- ja haabjakultuur ning viis aastaaega on muutnud selle paiga ülipopulaarseks. Soomaa paelub nii loodushuvilist rändajat kui lihtsat puhapäevamatkajat.

Meie eesmärgiks oligi vaadata sissejuhatuseks filmi "Soomaa viis aastaaega". Saime teada, et viies aastaaeg on Soomaal kevadeti, kui lume-sulamise aegu Raudna ja Halliste jõgi ning mitmed väiksemaad jõed ja ojad ujutavad üle suured maa-alad.

Riisa raba õpperada on viis kilomeetrit pikk. Käisime laudteel umbes 1,5 – 2 kilo-

meetrit kuni laugasteni ja seejärel pöördusime tagasi. Rabas leidis veel igasuguseid marju: jõhvikaid, pohli, sini-kaid, mustikaid, kukemarju. Kukemarju oleme oma rabas küll näinud, aga teadmusest pole süüa julgenud. Nüüd, saanud teada, et tegemist on söödavate marjadega, proovisime ära. Meile tutvustati ka rabataimi, nende hulgas ravimtaimi. Laudtee viis metsa, kus seeneline oleks kindlasti korvi veel täis saanud. Kukesened kasvasid lausa

tee peal. Hämmastas see, et metsast rabasse tagasi jõudes tundus pinnas kõrgemal olevat. Giid rääkis, et nii ongi – aastatega ladestunud turvas on seda tekitanud.

Juba hakkasime jõudma ohtlikumasse piirkonda. Onu Edu näitas meile älveid. Need on väiksemad või suuremad märjad lohud mätaste vahel. Älvetaimed hoiatavad rabas matkajat: siit tuleb minna ringi. Giid läks ühe älve peale ja näitas, mis juhtub. Jalgu oli üha raskem välja tõmma-

Lapsevanemad korraldasid kavala üllatuse

Õpetajate päeva tähistati sel aastal reedel, kolmandal oktoobril.

Eelmisel aastal lugesin ühest Lõuna-Eesti lasteaiast, kus vanemad andsid kasvatajatele vaba päeva ja olid ise kasvatajad. Nemadki on ju tegelikult õpetajad, kes vääri-vad tunnustamist ja meelepidamist.

Tekkis mõte, et seda võiks isegi oma lapse lasteaias teha. Emad, kellega sel teemal rääkisin olid nõus.

Reede hommikul töid emad lapsed lasteaiada, endal kelmikas ilme näol, kasvata-

Õpetajad puhketundi nautimas.

jad ju ei aimanud veel midagi. Kella üheksaks läksid lapsevanemad ja saatsid kasva-

tajad puhketuppa kohvile ja koogile.

Nad olid meeldivalt üllatu-

nud ja tundsid, et ka nemad on õpetajad.

Andsime neile kaks vaba tundi. Emade õnneks oli lapsi kokku üheksa. Väiksemas rühmas Mai-Ann, Maarja-Helena ning Jens; keskmises rühmas Rebecca, Katre, Katre-Maris, Kevin P, Kevin S ja vanemast rühmast Magnus, kes tuli keskmisse teistega mängima.

Suured tänud emadele, kes aitasid seda päeva kasvatajatele eriliseks teha nii minu kui ka kasvatajate poolt.

Marge Päästel

baelu uurimas

ta. Kuna tegemist oli väike- ja kergekaalulise mehega, siis võis ta älve peal kõndida, aga raskematel oleks küll ohtlik olnud. Laukad on väikesed rabaveekogud, enamasti tekkinud älvetest, kus pikka aega püsinud vesi on taimed hävitanud. Raba veesilmad on äärmiselt toitainevaesed, seetõttu elavad laugastes vähesed taime- ja loomaliigid. Laukavesi mõjuvat hästi nahale – pärast rabalaukas ujumist võib vabalt öelda, et oleks nagu kosmeetiku juures

käinud. Meie seltskonnas oli kaks isa, kelle lapsepõlv möödus Soomaa kandis. Neile oli rabamatk nagu rännak tagasi noorusmaile.

Tagasiteel puhkasime jalga ja kinnitasime keha Meie-kose laagriplatsil. Lapsed said veidi aega veeta ka külastuskeskuse mänguväljakul. Energiat jätkus, väiksemad ei virisenud, et väsimus liiga teeb. Sellepärast läbisime teisegi matkaraja, mille ääres on koprad jõeale hulgaliselt tamme ehitanud. Giidil jätkus huvitavat juttu ja järjekordne matkarada jäi selja taha. Külastuskeskusest ostsime veel kaasa kaks Rein Marani loodusfilmi: "Väike pesupäev" ja "Terra silvestris", mida vaadates saab hiljem meenutada ekskursioonil kuulnud-nähtut. Täna väga lapsevanemaid ja neid peresid, kes täies koosseisus loodusekursioonile tulekuks aega leidsid! Minu arvates veetsime tore, hõlpsa ja sportliku laupäeva enne sügise algust. Reis toimus tänu Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastatud projektile "Tõstamaa ja Soomaa looduse võlude avastamine ja loodusfotode näituse korraldamine".

Aita Lind,
lasteaija juhataja

Tõstamaa koolis toimus turvapäev

7. oktoobril toimus Tõstamaa keskkoolis turvapäev, kus politsei, piirivalve, päästeteenistus, toll ja kaitseliit tutvustasid oma tööd.

Kõik nimetatud asutused olid lastele tutvumiseks välja pannud oma sõidukid. Politsei näitas huvilistele sündmuskoha vaatlemisel kasutatavaid tehnilisi vahendeid ja fotorobotit. Päästeteenistusel olid kaasas mitmesugused päästevahendid ning

piirivalvel kaater. Kaitseliit eksponeeris väljapanekul mitmesuguseid relvi.

Oma oskusi narkootilise aine otsimisel näitasid piirivalve ja tolli koerad. Nii sai selgeks ka koerte üldine kuulekus ning nutikas tegutsemine.

Tore ning informatiivne päev sai teoks Audru kons- taablijaoskonna politseinike eestvedamisel.

Hedy Tammeleht

Tel 554 9131,
info@kunnely.ee

Kooliõpetajatele korraldati noorpedagoogide eestvedamisel sportlik pidupäev. Vähetähtis ei olnud spordirõivastuses kasutada möödunud aastate trende.

TEOSTAME

- KORTER- JA ERAMAJADE KATUSE- JA FASSAADITÖID,
- VIHMAVEESÜSTEEMIDE PAIGALDUS, MAASISED VIHMAVEEDRENAAZID JA KOGUMISKAEVUD,
- ERAMUTE EHITUST VUNDAMENDIST KUNI VÕTMED KÄTTE,
- VANADE TALUMAJADE JA HOONETE RENOVEERIMIST,
- LAMMUTUSTÖÖD JA SISETÖÖD.

Tõstamaa valla hariduselu 320

Aktusekõne,
Toomas Mitt

Tervitan teid, õpilased, õpetajad ja koolijuhid – minu eelkäijad. Tere, viislistased! Kallid külalised!

Tahan oma kõnes juhtida teie mõtteniite olnud aegadesse ja tänapäeva ning heita pilk ka tulevikku nii, nagu mina haridusvaldkonnast näen. Kuigi on pidupäev ja peokõne peaks olema ülistav, olen mõnes loigus üsna kriitiline – andke see mulle ette andeks. Ma pole ühegi erakonna liige – minu partei on KOOL, sest ainus ja õige poliitika, mis pole rahvast võõrandanud, on hariduspoliitika.

Miks peame hariduse tähtpäeva just täna, oktoobrikuus? Vanasti algas kool pärast mihk-
lipäeva, 29. septembrit. Põhjus oli väga lihtne: lapsed said siis tööst priiks. 18. sajandil kehtis koolikohustuse kohta ukaas, mis ütles, et kooliga tuleb alustada 10. oktoobril ja lõpetada 10. märtsil. Seega on tänane kuupäev – 11. oktoober – vanade aegade austuseks. Meie kooli töömees Kalev ütles, et kellel ikka kartul veel vaos ja peenar üles võtmata, ei see pidutsemisele mõtle, ja lisas, et nüüd on ka suvised puhkused läbi – paras aeg käes. Ja veel üks põhjus – eelmisel nädalavahetusel oli õpetajate päev. Nõnda oleme täna siia kogunenud, et üks tore kokkusaamine maha pidada ning oma seotust Tõstamaa kooliga kinnitada.

Tänavu on Tõstamaa ajaaloo tähtis daatum – valla hariduselu 320. aastapäev. Toimuvad kokkusaamised valla endistes koolides ja siin Tõstamaal. Meenutame natuke ajaaloo kulgu: koolilipul on aastaarv 17. sajandi viimasest veerandist – 1688.

Milline oli elu selleaegses Eestis? On avaldatud imesust, et Eesti rahvas ja kultuur tänapäeval veel alles on. Ajaaloolaste arvates oli eestlaste arv 17. sajandi algul sõdade ja katkulainete tagajärjel lan-

genud kõigest 100 000 inimeseni. 1695. aastaks arvatakse Eestis olevat olnud veidi üle 350 000 inimese. Kuidas oleme suutnud püsima jääda, kuidas oleme lõpuks oma riigi rajanud? Eks tegureid on mitmeid, mis aga kindel, on see, et hariduse osa meie püsimisel ei tohi alahinnata.

Vanasti oli iga paiga suurimaks arengumootoriks kolme suure K olemasolu – kirik, kõrts ja kool. Kirik andis hingeharidust. Kõrtsis liikus informatsioon – see oli omaaegne internet, kuhu kõik uudistekaablid kokku jooksid, talumehed maailma asjade üle arutasid ja arengukavasid koostasid. Kõrtside ja kirikutega olgu nagu on, ent kuidas tekkis külla see kolmas K, see vaimuhariduse tempel – kool?

Meie kool on Forseliuse seltsi liige. Lugesin seltsi kodulehelt “vana hea Rootsi aja” kohta järgmist: „17. sajandil kuulus Eesti ala Rootsi riigi koosseisu. Rootsi kuningavõim vabastas eesti talurahva esimest korda pärisorjusest ja teostas edumeelset

hariduspoliitikat. 1632. aastal avati Tartu ülikooli eelkäija *Academia Gustaviana*, milles võisid õppida kõikide seisuste esindajad. Kuid murrangulise tähtsusega oli rahvakoolide võrgu rajamine.”

Üks K-dest – kirik – nõudis maarahva lugemaõpetamist. See oli tarvilik selleks, et talupojad piibli iseseisva lugemise teel jõuaksid kristliku eetika mõistmise ja järgimiseni. Nõnda alustas Bengt Gottfried Forselius kutseliste koolmeistrite koolitusega ja 1688. aastal saadeti üks tema õpilastest Tõstamaale, kus ta siis kahe talve jooksul õpetas kümmet last. See oli algus. Läbi kolme sajandi on olnud õpetaja siin maa sool, teda on austatud, tema arvamust on kuulatud ja teda tehtu eest tänatud.

Läbi käänulise ajaloo jõuame tänapäeva. Täna oleme seisus, mil saaks Lutsu „Kevadet” alustada sõnadega: „Kui Arno isaga koolimajja jõudis, oli turvamees oma esimese reidi koolimajas juba lõpetanud.” Jah, tõesti – on koole, kus turvamehed ustel,

ülesandeks peletada pulbriparuneid. Ameerikas laiutavad kooliustel metalliotsimisseadmed. Ilmselt täiesti õigustatult, kui sündmusi seal ja Soomes arvesse võtta.

Kuhu siit veel edasi minna? Kas relvakandmiseluba õpetajatele ja kuulivestid selga? Kas tõesti on koolielu oma olemuselt nii palju muutunud? Tegelikult toimus ju ka Paunveres koolitulistamine. Sel korral oli ohvriks saunake, kuigi pihta võinuks saada ka saunamees, Toots või keegi poistest. Vahe oli selles, et õpetajal oli siis rohkem õigusi ja kool toimis paremini, sest õpilastel olid paigas kohustused. Praegu on tunne, et ollakse küll varmad võitlema õiguste eest, aga kohustustest ei taha keegi kuulda.

Peeter Kreitzberg on öelnud: „Koolilt oodatakse üha rohkem. Kui rahamaailmas on asjad viltu ja ühiskonnas enam nii libedalt ei lähe, siis vaadatakse kooli poole nagu haiged haigla poole.” Ta jätkab: „Paljud probleemid, olgu või koolivägivald, sisenevad kooli väljastpoolt. Koolivägivald on ühiskonnas käibiva ärapanemise ja vägivalda üks alaliike ja seda on õigem nimetada vägivallaks koolis!”

Tahame jõuda viie rikkama riigi sekka. Lubage küsida – kuidas? Meil on tegijateks ja iidoliteks peopanijad, vahendajad ja mullipuhujad.

Mida toodame, mida ekspordime? Arste, ehitajaid, kalkunikitkujaid – kuigi nende tublisid töökäsi läheks Maarjamaalgi vaja.

Kus on meie sinilind nimemega Nokia? Kas poleks mõistlikum püstitada loosung, et tahame jõuda haritumate ja targemate riikide hulka? Praeguse PISA testi tulemused lubavad väita – Eestis antav haridus on maailmas esirinnas. Milles siis küsimus? Olgem sellega rahul. Aga ... vaatasin, kui palju on esitatud aasta jooksul patente 1000 elaniku koh-

Tõstamaa valla hariduselu 320

ta meil ja Soomes. Suurem veli on mäekõrguselt meist üle! Kuidas püsime maailmamajanduse konkurentsisõelal? Nagu ma alguses ütlesin: „Tuleb vaadata ka ettepoole.”

Kas tulevikus on üldse õpetajaid vaja? Ka Tõstamaa kool sammub ajaga kaasas ja palju tööd tehakse ära arvutitega. Traditsiooniline klassipäevik saab kohe ajalooks, sest peale sügisvaheaega hakkavad õpetajad hindeid, kiitusi ja laitusi trükkima otse Internetti. Aga ma olen veendunud, et võtmetegelaseks koolis on ja jääb õpetaja. Maa sool.

Mis aga toimub õpetajate kaadriga? Täna otsused mõjutavad meid ju veel pikki aastaid?

Selge on üks: noored ei taha enam õpetajaks saada. Pedagoogitööle jäänud meeste jaoks on koolimaja seinale nimeline vaskplaat panna. Koolielu portaalis kirjutab noormees: „Läksin kooli teadmise ja tahtmisega õpetada lapsi ja selgitada oma ainet. Välja tuli, et see ei ole oluline! Oluline on hoopis

"Kui rahamaailmas on asjad viltu ja ühiskonnas enam nii libedalt ei lähe, siis vaadatakse kooli poole nagu haiged haigla poole".

tegeleda sotsiaalprobleemidega, hoida mürsikuid 6-7 tundi kontaktivõimelised. Kuna ma ei olnud õppinud sotsiaaltöötajaks, siis veendusin kolme aastaga, et see ei ole minu töö.”

Ma tahangi siinkohal rõhutada – hinnakem õpetaja tööd ja ka tasustagem seda vääriliselt. 10 aastat tagasi ütlesin Pärnumaa haridusfoorumil, et õpetaja on Ees-

ti riigile sponsoriks. Kas asi on muutunud? Ei ole! Noor ei tule kooli, kui ta saab palga vähem, kui on Eesti keskmine. See on ju sponsorlus, kui osa rahasummast, mida töö eest peaksid saama, jätab riigile (*Sulle, armas õpetaja, ei maksta tehtud töö eest konkurentsivõimelist palka! Selleks, et seda saada, pead üle normi tunde võtma ja seeläbi meeletult rabelema. Kes kannatavad? Muidugi õpetaja ise, aga eelkõige ikka õpilased!*)

Võib-olla maalin ma liialt süngeid pilvi Eesti haridusmaastiku kohale? Pigem olen siiski veendunud, et jaanalin du mängides ja pead liiva alla pistes saame küll jätkuvalt olla eurooplased, kellest aga mullide lõhkedes võivad saada kingaviksijad!

Muidugi pole olukord Tõstamaa koolis trööstitu ega meie pedagoogid matunud murepilvedesse. Meil on usinad ja tublid õpetajad ning tõdeme, et paaril viimasel aastal on märgata noorte õpihimu ja edukuse tõusu. Võin kindla veendumusega ütelda: kes tahab, see siit ka hea hariduse saab. Aga oma igapäevase töö juures näeme, et õpilaste seas on suur polar-

iseerumine. Rääkisin noorte tublist õpitahtest, mis on kasvanud, kuid teisalt suureneb nende arv, kes ei tule toime õppekavaga ja on tõsiselt hädas.

Nii et ikka rõõmud ja mured käsikäes. Õpetajad teevad ära suure töö, et igast Jukust Juhan saaks. Sügav kummardus neile selle eest.

Paljud vilistlased, kes pole juba tükk aega oma vanasse armsasse koolimajja sattunud, imestavad vast, kuid võrd muutunud on kooli väljanägemine – ilus roosa kleit vanal daamil seljas, palju toredat kosmeetikat: uhked lae- ja seinamaalingud, on avatud vanu võlvkaari ja pilastreid, mille olemasolust teil vast aimugi polnud.

Siinkohal on sobilik hetk tänada selle kõige eest eriti kahte meest, kelle energiat ja mõistust on siia majja kõvasti pandud. Need on valla ehitusnõunik Ain Birk ja vallavanem Toomas Rõhu. Neil jätkus tarkust, julgust ja otsusekindlust asi suurelt ette võtta. Kui mõtleme, milliseid summasid praegu peaks ehitades kulutama, et samasugust tulemust saada, siis – armas vilistlane – mine ja suru

pärast nendel meestel kätt!

Eestimaa koolimajad on kõik eri nägu – paljud hakkavad korda saama ning on juba 21. sajandis, kuid on ka koole, mille uksest sisse astudes tekib tunne, et olen sattunud aastasse 1976. Meil on 60 koolimaja mõisahäärberites, aga vähesed neist on restaureeritud. Ühes olen ma kindel: kui koolimaja korda teha, siis lapsed seda ka hoiavad.

Hakkan lõpetama ja luban endale seda, et hüüan siit teile maha järgmise kokkutulemise kuupäeva. Kui täna tähistame valla hariduse 320. aastapäeva, siis olgu järgmiseks kokkusaamiseks ja kooli sünnipäevaks 8. oktoober 2011, sest siis on täpselt 90 aastat möödunud ajast, kui kool mõisamajja asus.

Arvan, et ka siis, siinsamas auväärses saalis, ei ole seegi peokõne üksnes ülistuslaul. Loodan, et selleks ajaks on paljud probleemid lahenduse leidnud ning südant valutatakse hoopis teiste asjade pärast. Päriskindlasti pole need vähem olulised.

Soovin kõigile head pidupäeva! Haridus on valgus!

Usku, lootust, armastust!

Tänased rõõmurullid..

Tõstamaa valla hariduselu 320

Elfi ja Elga lõpetasid Pootsi kooli 1950.

Leo Martson lõpetas 1956 ja Kalju Laurits 1949 Tõstamaa kooli. Leo meenutab, et ükskord otsustasid tema kandi koolituli järgi endid hommikul ritta seada ja rida sai nii pikk, et üks ots oli koolis ja teine alles silla peal. Rivi oli ligi pool kilomeetrit pikk, see oli vägev. Kaljul tuleb meelde, et kord, kui õpetaja Alu võttis neilt palli ära, lammutasid poisid mõisa silla jonni pärast ära. Voldemar Oja oli üks maru mees, kiidavad koolivennad.

Hariduselu 320 aastapäeva tähistamise üritused tõid valda jälle kord palju külalisi. Küllastati endisi ja praegusi koolimaju, kohtuti kooliõdede ja vendadega. Loomulikult olid südamlilikud kohtumised õpetajatega, kes kord noore inimese elutee otsa peale upitasid.

Praegused ja endised õpilased.

Kaheksakümneendate noorsugu Katrin, Kaia, Ülle, Anneli, Elve, Elle, Helme, Viive meenutavad kõige enam internaa-di elu. Parim osa päevast oli siis kui tunnid läbi said, see oli mölluaeg. Poisid peitsid endid tihti tüdrukute tuppa ja uurisid mis elu tüdrukud elasid. Lemmikõpetajaks oli õpetaja Pärnapuu, aga õpetajad olid üldiselt ikka normaalsed, oli kõigi ühine arvamus.

Meelis meenutab, et kord kui klassiõde tegi oma töö tema pealt maha, sai tüdruk nelja, aga Meelis ise kolme kahjuks. Jaagulgi tuleb meelde kirev ühika elu. Valusasti jäi hinge tige koolidirektor Rätsep.

Õpilase Maarika ja klassijuhataja Kalju soe kaisutus.

Tõhela kooli õpilased meenutamas.

Kui Arno pojaga koolimajja jõudis...

Kui Arno pojaga koolimajja jõudis, olid koolitunnid Tõhela koolis juba kaheksa aastat tagasi lõppenud.

Aga ega nad tundi tulnudki. Arno tuli pojale näitama maja, kus ta ise kunagi koolis käis, oma tembud tegi ja laulud laulis. Ja Arno pojaga polnud ainsad uudistajad.

Kokku oli tulnud palju huvilisi, sest peeti Tõstamaa hariduselu 320. aastapäeva. Seepärast võttis ka kunagine Tõhela kool vastu oma endisi õpilasi ja õpetajaid.

Esmakordselt on mainitud kirjasõnas kooli 1767. aastal, mil kooli katsumise ajal oli Tõhelas kool juba olemas. Seega 241 aastat tagasi. Tol ajal arvati, et talupoegadele olevat kirjutamis- ja rehkendamisoskus liigne, vaja olevat ainult lugemisoskust, "sest lugemine teeb temale ta kirikus pruugitavad raamatud lahti ja on kindlaks usuõpetuse põhjaks".

1874. aastal valmis uus koolimaja (praegune rahvamaja). Selles anti lastele kooliharidust 75 aastat. 1949. aastal kolis kool kirikumõisa.

Lapsi on Tõhela kooli jaoks ikka jätkunud. Kui 1946. aastal alustasin oma kooliteed, siis astus esimesse klassi 13 õpilast. Vaike lisas kohe kõrvalt, et neid oli 1940. aastal esimeses klassis

15. Ja nii oligi õpilaste arv koolis 70-80, ainult 1948. aasta sügisel oli õpilasi koolis üle saja.

Ajaloost ülevaade kuulatud, järgnesid mälestused koolielust. Ja neid oli palju. Kellele meenusid nurgaseismised, kellele vahetundi-deegsed rahvastepalli mängimised.

Meenus aeg, mil 1. klassi lapsed läksid kaks nädalat varem kooli, et tutvuda kooli, õpetaja ja üksteisega. Mingil ajal oli koolis isegi kaardimäng lubatud.

Meenus sõjajärgne raske aeg, kui isegi jalanõude ostuload olid kooli jagada.

Ühele tüdrukule meenus, kuidas ta oli koolis vahetunni ajal läinud kooli kõrvalhoone lakka ja potsatanud sealt alla lehma kõrvale. Laudauks oli aga väljastpoolt haagis.

Hea sõnaga meenutati kunagisi õpetajaid. Seda küll ei olnud, et õpilane võis õpetaja käskudele mitte alluda. Õpetajaid austati ja hinnati. Mälestusi jätkus veel kohvilauaski. Ikka, et kas mäletad.

Kus palju päid, seal palju mõtteid! Üks mõte oli, et tuleks kokku koguda kooliaegseid mälestusi ja koolipilte ning need siis raamatuna avaldada. Väärt mõte! Ehk keegi võtabki käsile.

Silvi Rand

Tööjõu kasutamise võimalused ettevõtetes

Artikli autoril on taskus värske Tartu Ülikooli diplom, mis sai lõplikult välja lunastatud diplomitöö kirjutamise ja kaitsmise eest. Suure armastuse ja innuga kunagise kodupaiga kohta tehtud uurimus valmis teemal "Tööjõu kasutamise võimaluste analüüs ettevõtluse arendamiseks Tõstamaa vallas".

Siinkohal tahan tänada kõiki valla inimesi, kelle abita ma hakkama poleks saanud. Tänuõnad kuuluvad valla vanemale Toomas Rõhule ja kooli direktorile Toomas Mitile, kes uurimuse jaoks huvitavad intervjuud andsid. Täna oma ema Lindat ja õde Tiinat, kes olid suureks abiks ankeetküsitluse läbiviimisel. Suured tänud valla ettevõtjatele, töölisele, töötutele ja keskkooli õpilastele, kes leidsid aega ankeetküsimustik täita.

Diplomitöö eesmärgiks oli kirjeldada tänase päeva majanduskliiku olukorda vallas ja välja selgitada tööjõu kasutamise võimalused ettevõtluse arendamiseks Tõstamaa vallas.

Ettevõtete rolli ühiskonnas ei saa alahinnata, sest omavalitsuste poolt planeeritavad rahalised vahendid piirkonna arenguks, investeeringuteks, ja sotsiaalseteks vajadusteks saadakse maksudena eelkõige konkurentsivõimelisest ettevõtlusest. Seega, mida tugevamalt on arenenud ettevõtlus, seda tugevamad on kohaliku omavalitsused.

Tööjõud on üks strateegilisi ressursse, mis seab piirid ettevõtluse arendamiseks, ning seda just maapiirkondades.

Uurimusest selgus, et aastate jooksul on valla rahvaarv näidanud pidevat vähenemist tendentsi ning saranaselt kogu Eestile, on ka meie valla demograafiline trend jätkuvalt elanikkonna vananemine.

Alates 55 eluaastast ületab naiste osakaal valla rahvastikus meeste oma. Sellega tuleks ettevõtjatel arvestada. 2007. aasta statistika näitab,

Ettevõtlusnädala raames toimunud õppepäeval oli teadmisi ammutamas ligi 25 ettevõtjat.

et kooliealisi kogu valla rahvastikust on 9 protsenti ja koolieelikuid 4 protsenti. Arvestada asjaolu, et tänased kooliõpilased on tulevane tööjõuressurss, siis on näha töötajate olulist vähenemist piirkonnas.

Haridussüsteem ei suuda reageerida kiiresti muutuvatele tööturu nõuetele.

Käesoleval ajal on vallas olemas tööjõuressurss tugevat füüsilist tööd nõudvate valdkondade arendamiseks, nagu seda on merendus-kaalandus, metsandus ja põllumajandus.

Autori arvates võiks keha loodus ja head infrastruk-

tuurid oskusliku tegutsemise juures elanikke valda juurde meelitada. Trende arvestades võiks negatiivset iivet vallas tulevikus tasakaalustada positiivne rändesaldo.

Uuring näitab, Eesti majanduspoliitika sobib suurepäraselt suurematele ettevõtetele, paraku on enamuse Eestis ja kõigis Tõstamaa vallas tegutsevad ettevõtted mikro- ja väikeettevõtted.

Õigusliku vormi alusel moodustavad Tõstamaa vallas registreeritud ettevõtjatest kõige suurema osa füüsilisest isikust ettevõtjad (FIE), keda on 61 protsenti. Järgnevad osatähtsused, milliseid on 38 ja aktsiaseltsid vaid ühe protsendiga. Kokku 112 ettevõtjat. Tegevusalade lõikes on kõige rohkem inimesi hõivatud põllumajanduse, jahinduse ja metsanduse sektoris. Järgneb töötlev tööstus, seejä-

rel haridussektor ning avalik haldus.

Haridustasemelt on suurim rühm, 29 protsenti põhiharidusega elanikke, algharidusega 22, keskkooliharidusega 17, keskeriharidusega 12 ja kutseharidusega 11 protsenti. Kõige vähem on meie vallas haritlasi, vaid 5 protsenti. Haridustase on teadmata 4 protsendil elanikest.

Tööjõuga seonduvalt vallas on ühelt poolt tööpuudus ja teiselt poolt tööjõupuudus. Kahjuks ei suuda haridussüsteem reageerida kiiresti muutuvatele tööturu nõuetele. Haritlased on kogunenud suurematesse linnadesse ning maapiirkondades on haridustase üldiselt madal. See on takistuseks teadmismahuka sektori arendamisel antud piirkonnas ja ettevõtluse arendamine on võimalik pigem tööjõumahukates sektorites.

ettevõtluse arendamiseks

Sarnaselt kogu Eestile on ka siin vallas probleemiks vananev elanikkond. Madal haridustase piirkonnas soodustab töötust. Murettekitav on tööjõu liikumine piirkonnast välja, iseloomulik on olukord, kus noored mehed, isad, töötavad välismaal.

Uuringu raames viidi läbi ankeetküsitlus ettevõtjate, töötajate, töötute ja keskkooli õpilaste hulgas

Ankeetküsitlusest selgus, et ehkki vallas valitseb nii töö kui tööjõu puudus, ei pea siinsed ettevõtjad tööjõu puudust suurimaks probleemiks. Vaid 27 protsenti ettevõtjatest hindas ettevõtluse piduriks tööjõu vähesust.

Põhilise probleemina nimetati finantsvahendite puudust, ka puuduvad kohapealsed nõustajad. Siinkohal seostab autor finantsvahendite vajakajäämist ettevõtjate vä-

hese teadlikkusega EL struktuurifondide toetustest.

Ettevõtjate poolsed soovitud ettevõtluse arendamiseks Tõstamaa vallas on:

- ▶ supluskohtade rajamine mere ja järvede äärde;
- ▶ talveturismi arendamine lumerikkal talvel;
- ▶ suurem toetus vallalt (ettevõtluskonsultant vallas, kes annab nõu ja aitab koostada äriplaani).

Kitsaskohaks on turustamine, piirkonna kaugus linnast ja koostöö puudumine ettevõtjate vahel. Ehkki teatud tegevusaladel tehakse koostööd, püüab siiski igaüks omaette tegutsedes hakkama saada.

Probleemidena nimetati ettevõtte väliskeskkonnast põhjustatud tegureid, nagu koormuse piirang periooditi riigiteedel, sagedased elektrikatkestused ja kohalike teede korrahoid, mis häirivad sujuvat majandustegevust. Ettevõtjad on oma probleemidega ükski, ei taheta, ei osata või pole aega otsida kontakte koostööks teiste ettevõtjatega.

Töötajad omakorda peavad töökoha valikul väga oluliseks töötasu suurust, meeldivaid töökaaslasi ja sotsiaalseid tagatisi (haigekassa kindlustus ja pension). Täiendõpe ja enesteostus töökohal omasid töötajate jaoks väiksemat tähtsust.

Üle poolte vastanutest on nõus vahetama elukohta, kui töö seda nõuab. Kõik vastajad, peale ühe, on rahul Tõstamaa elukeskkonnaga. Maale elistatakse linnaelule, on puhta õhu, ilusa looduse, rahuliku ja turvalise elukeskkonna pärast. Samuti koriluse ja potipõllunduse tõttu.

Töötud ei ole kahjuks huvitatud ettevõtlusest ega ümber- või täiendõppest. Neid huvitavad ainult sotsiaaltoetused.

Tööjõu puudusest suurem on pigem tööpuudus. Viimase 15 aastaga on töökohtade arv vallas vähenenud poole võrra, suur osa erasektoris olevatest töökohtadest on normaal-

set elamist mittevõimaldava palgatasemega ega paku eneseteostamise võimalust. See tõttu lahkuvad noored ja kvalifitseeritud tööjõud linnapiirkonda, teistesse regioonidesse või välismaale.

Tõstamaa omavalitsuse pingutused on suunatud pigem aktiivsetele meetmetele. Toimetulekutoetust makstakse juhul, kui kõik muud vae- suse ja puuduse leevendamise abinõud ei ole olnud efektiivsed. Omavalitsuse eesmärk on suurendada tööhõivet läbi ettevõtluse arengu, luues

Vaid kaks õpilast vastanutest kavatseb tulevikus asutada oma ettevõtte Tõstamaa vallas.

piirkonnas soodsa makromajandusliku keskkonna.

Tänased kooliõpilased on tulevane tööjõuressurss. Ankeetküsitlus näitas gümnasistide huvi edasiste õpingute vastu, ligi pooled vastanutest plaanivad suunduda ülikooli. 11 vastanut plaanib jääda võõrsile ja sama palju kavatseb naaseda hiljem koduvalda. 12 vastajat olid seiskohal, et nende õpitavast erialast oleks kasu ettevõtluse arendamisel koduvaldas. Vaid kaks õpilast vastanutest kavatseb tulevikus asutada oma ettevõtte Tõstamaa vallas, üks neist põllumajandusliku ettevõtte, teine ei ole tegevusala üle otsustanud.

Vajalik oleks õppekavasse sisse viia ettevõtlusalane õpe, millise ala õpetajaid asub Tartu ülikool käesoleval aastal esmakordselt ette valmistama

Seoses turumajanduse arenguga Eestis on taas au sisse tõusnud kodanikualgatus, moodustunud on tugev kolmas sektor, kes hoolitseb ühiskonna valupunktide eest ja täidab seda rolli, milles avalik sektor ei pruugi olla efek-

tiivne ja äriühingutel puudub piisav motivatsioon.

Tõstamaa vallavalitsuse teadlik koostöö ja toetus vallas tegutsevate mittetulundusühenduste tugevdamiseks avaldab tulevikus positiivset mõju nii ettevõtluse kui piirkonna terviklikule arengule. MTÜ-d saavad olla tööpuuduse leevendajaks, olles lepingu- partnerid kohalikule omavalitsusele erinevate teenuste osutamisel. Samuti on võimalik läbi mittetulundusühenduste tegevuse õpetada ja innustada elanikke alustama ettevõtlusega.

Uuringus vastanud avaldasi tunnustust Tõstamaa vallavalitsusele, kes on aleviku ja kogu valla heakorra jaoks palju ära teinud ning näitab üles hoolivat suhtumist valla elanikesse.

Avaldati omapoolset arvamust valla edasise arengu suhtes ning leiti, et noortele võiks maal olla rohkem tegevust ja vabaaja keskus, kus koos käia. Ka sooviti suuremaid võimalusi ekstreemseks sportimiseks. Tähtsaks peeti põllumajanduse ja ettevõtluse arendamist ning uute kõrgepalgaliste töökohtade teket. Nimetati suurtootmise tekke tähtsust, mis looks juurde suure hulga uusi töökohti.

Edu võtmeks Tõstamaa valla arengus on autori arvates just töötajate ja juhtide kohapealne koolitus ja ümberõpe ning pidev uusimat teadmist rakendav arendustöö, mis kaasab tegevusse ka Tõstamaa keskkooli. Elanike elukestva õppe ideed toetab tugevalt ka Tõstamaa valla arengukava.

Kohapealsete kompetentsete ettevõtjate ja haritlaste toel ning välislektorite kaasmisega on kohalikul omavalitsusel võimalus juurutada tulemusi andev elukestva õppe süsteem. Järjest kiiremini muutuv maailmas tuleb toime see Tõstamaa valla organisatsioon, ettevõtte või kodanik, kes on valmis elukest- vaks õppeks.

Merle Einola

Miks minna Istanbuli, kui valida oleks ka meri ja liivane rand?

Selleks, et ma suudaksin tõestada, miks minna reisile septembris ning just Türgi ja Istanbuli, otsustasin kirja panna kõik aspektid, mis mind selles linnas paelusid ja vaimustuma panid.

Alustan suhteliselt tavapäraselt ehk vaatamisväärsustest, sest neid selles linnas jagub ja oma mastaapsuse ja vanusega suudavad kõiki vähegi ajaloo huvilisi ohkima panna. Mu armsad vanemad pidid mulle ikka aegajalt jälle meelde tuletama, et ma kogu aeg suu ammuli ringi ei käiks ning kuhugi kopitanud nurka end ei unustaks. Sest kui sattuda maailmakuulsasse Hagia Sofiasse või Yerebatan Cisterni, siis on ilmselge, et nendes kohtades aeg peatub ja ajalugu kolksatab kogu oma raskusega lihtsalt pähe. Ja katsu seal siis oma suud kinni hoida!

Kuid vaatamist ei vääri mitte ainult ajalooõpikutes olevad ehitised, vaid ka Istanbuli pargid ja turud. Need on kohad, kus näeb kohalikke aega veetmas, sisseoste tegemas, teed joomas ja üksteisega suhtlemas – ühesõnaga oma igapäevase elu-oluga rakkas olemas.

Kui turistid satuvad Istanbulis enamasti Grand Bazaari ehk Suurele Turule, siis minu peamiseks soovitusel on just põigata kitsastesse nurgatagustesse, kaugemale nn „tavalistest turistilõksudest“, kus müüakse just sellist nänni, mida iga võõramaalne armastab koju viia – vesipiibud, amuletid, nahktooted jms. Mitte, et me neid ise ei ostnud, kuid palju ägedam oli kolada kohtades, mida enamasti külastavad vaid kohalikud: turud, kus müüdi lemmikloomi, kodulinde, kalu, majapidamisriistu, muidu riistu, kohalike töömeeste tööriidide, peenramaadele juurikaseemneid jne jne.

Need olid parimad turud, mida külastada, sest seal pol-

Moodne Türgi naine.

nud ühtegi teist eurooplast, kes oleks sama totra näoga ringi vahtinud kui me ise. Ja teate kui hea tunne on olla ainuke ja lihtsalt nautida seda kohalikku trügimist, tingimise virvarri, lõhnade segu ja isegi võimalust saada tüssata.

Istanbuli imekaunistest parkidest ma ei kavatsegi pikalt pajatada – need lihtsalt olid ilusad. Kaunilt kujundatud ja sootuks teistsuguste taimedega kui siin, Eestis. Mitte, et Eestis ilus ei oleks, kuid vahelduseks peab nautima ka teiste maade ja taimede ilu.

Nüüd aga edasi. Miks minna septembris Istanbuli? Kui ma nüüd ise sinna uuesti läheks, siis valiksin üheksanda kuu just sellepärast, et siis

on ramadaan ehk kuu, mille jooksul islamiusulised päikesetõusust kuni loojanguni ei söö ega joo ning kes peavad erilise hoolega oma käitumist jälgima.

Selle nädala, mis me seal veetsime, käisime praktiliselt igal õhtul Hagia Sofia juures olevas pargis õhtust pikniku nautimas (P.S. Meie nautisime piknikke muidugi kogu päeva jooksul ja lasime söögil-joogil hommikust õhtuni heamaitsta.).

Nimelt kogunes suur hulk linlasi umbes kella 19.40-ks parki, kus oodati mošee märguannet, et sööma hakata. Parki koguneti perekondade kaupa, kaasa võeti hulgaliselt head ja paremat ning kui kut-

sung kõlas, siis kougiti kraam kottidest välja ja hakati sööma.

Mulle meeldis kõige enam see, kuidas minu vanemad käitusid. Nad ostsid ka tänavalt hunniku imemaitsvaid saiu, küpsekastaneid jm kokku, sättisid parki murule kohalikega kõrvuti istuma ning kui kutse kõlas, siis krabistas oma nänni välja ja hakkasid sööma. Mis saakski üht turisti kohalikega rohkem lähendada kui mitte ühine söömaag? Praktiliselt mitte miski.

Samas pargis oli lisaks pikniku pidamisele üles pandud veel hulgaliselt müügiputkasid ja ajutisi kohvikuid, kus sai teed juua ning vesipiipu nautida.

Tunnistan ausalt, et selle nädala jooksul tõmbasin ma vist rohkem piipu kui minu paps tavalisi sigarette nädalas tõmbab. Ma poleks eluski uskunud, et olen nii võimekas tossaja, kuid olles suitsetamiskultuuris, kus pakutakse täiesti ehedat türgi piipu, siis olen ju mina kõigest nõrk naisterahvas...

Tõmban ka Eestis vahel vesipiipu, kuid siin kiputakse tegema seda viga, et kui piip kord tööle pannakse, siis tarbitakse tihti alkoholi juurde. Seal kangeid jooke ei tarbitud ning pubis kallati endale suurt kogustes sisse nii tavalist kui õunateed, mille juurde siis piipu popsitigi.

Minu vanemad piibust aga ei hoolinud – ema tõmbas piip kohe pikali ning paps leidis, et võrreldes tavalise suitsega, on nargile (türki keeles siis vesipiip) üks jura asi.

Rääkides aga veel ramadani peomõllust peale päikeseloojangut, siis on ka türklastest kõigest inimesed. See tähendab seda, et igal õhtul oli pargiservas valvelolekus kiirabi, kes kohalike ülesöödikuid siis turgutas ja taaskord söömisvõimelisteks tegi.

Jätukub...

Liina Käär

XXV Tõstamaa jooksu protokoll

1. 0,26, **Kaur Kuura**, PA, Audru; 2. 0,26, **Tambet Mäe**, PA, EMÜ; 3. 0,27, **Vahur Mäe**, M, Sõudeklubi "Pärnu"; 4. 0,27, Arnold Laasu, MV1, SK Saarde; 5. 0,27, Mehis Mäe, M, Audru; 6. 0,28, Reget Roomet, M, Tee- mandlõiked; 7. 0,28, Tauri Hunt, M, Audru; 8. 0,28, Lauri Önnik, M, Sõudeklubi "Pärnu"; 9. 0,28, Kalle Koop, MV1, SK Saarde; 10. 0,29, Risto Lass, M, SK Saarde; 11. 0,29, Joonas Tomingas, PA, Uuemõisa; 12. 0,29, Aigar Raja, M, Sindi; 13. 0,29, Lembit Mäe, M, Audru; 14. 0,29, Ando Stimmer, MV1, Raudmees; 15. 0,29, Üllar Pärnat, M, Audru; 16. 0,29, Rasmus Sutt, PB, SK Jõulu; 17. 0,29, Toivo Marus, M, Tõstamaa; 18. 0,29, Jaan Öiglane, MV1, Raja KT; 19. 0,30, Andres Siim, M, Pärnu; 20. 0,30, Priit Talu, M, Pärnu; 21. 0,30, Meelis Kukk, MV1, SK Jõulu; 22. 0,30, Tarvo Rõõmussar, M, Henkel Macroflex AS; 23. 0,31, Tauri Tinast, PB, Hansa gümnaasium; 24. 0,31, Jaanus Mäe, M, Halinga; 25. 0,31, Väino Kaur, MV1, AS Renet; 26. 0,31, Vahur Mäe, PD, Audru; 27. 0,31, Taavi Vahar, PB, SK Jõulu; 28. 0,32, Karl Jõumees, PC, SK Jõulu; 29. 0,32, Anu Taveter, N, SK Jõulu; 30. 0,32, Taaniel Laimets, PA, Audru; 31. 0,32, Volli Raudsepp, MV2, Pärnu; 32. 0,32, Kaidi Keir Kukk, TB, SK Jõulu; 33. 0,33, Toivo Tinast, PA, Tõstamaa; 34. 0,33, Taavi Marus, PA, Tõstamaa; 35. 0,33, Andreas Baum, PC, Pärnu aerutamisklubi; 36. 0,33, Kristijan Viir, PB, Audru; 37. 0,33, Remo Joosep, M, Audru; 38. 0,33, Valdi Killing, MV1, Audru; 39. 0,33, Hiie Laimets, N, SK Jõulu; 40. 0,33, Terje Öiglane, NV1, Raja KT; 41. 0,33, Jaanus Aus, M, A2K Sport; 42. 0,33, Karl Tilk, PA, Tõstamaa; 43. 0,34, Avo Salmar, MV2, Pärnu; 44. 0,34, Kati Kuura, N, Audru; 45. 0,34, Sander Kobolt, PA, Audru; 46. 0,34, Marta Jõumees, TB, SK Kalev; 47. 0,34, Laurits Puust, M, Audru; 48. 0,34, Andres Ervin, PA, Audru; 49. 0,34, Taavi Engman, PA, Audru; 50. 0,34, Kristjan Salumaa, PC, Metsküla algkool; 51. 0,34, Simo Stahlman, PC, Metsküla algkool; 52. 0,34, Hendrik Kaur, PA, Koidula gümnaasium; 53. 0,34, Kaarel Kase, PB, Tõstamaa; 54. 0,34, Sten-Ander Ojakallas, PA, Tõstamaa; 55. 0,35, Mihkel Jõe, PA, Tõstamaa; 56. 0,35, Tanel Tambre, PA, Helmiküla; 57. 0,35, Signe Hein-

dal, TA, Kastna; 58. 0,35, Tomek Jaansoo, M, Morentek; 59. 0,35, Raido Salk, M, Tõstamaa; 60. 0,35, Karl Kalda, PC, Tõstamaa; 61. 0,35, Romet Sutt, PC, SK Jõulu; 62. 0,35, Venno Press, M, MALEV; 63. 0,35, Aro Kütt, M, Värati; 64. 0,35, Mihkel Alasi, PB, Seliste; 65. 0,36, Ergo Rand, MV2, Pärnu SVK; 66. 0,36, Janek Öiglane, PB, Raja KT; 67. 0,36, Mihkel Poom, PB, Audru; 68. 0,36, Keir Lomp, TA, Tõstamaa; 69. 0,36, Andres Martson, MV1, Sauga; 70. 0,37, Joel Pulk, M, MALEV; 71. 0,37, Kairit Paju, TC, SK Jõulu; 72. 0,37, Taavi Valter Taveter, PD, SK Jõulu; 73. 0,38, Tarmo Laan, M, Tõstamaa; 74. 0,38, Janar Jürgens, M, Pärnu; 75. 0,38, Ervet Sahtel, M, Tõstamaa; 76. 0,38, Otto-Georg Kirs, PB, Audru; 77. 0,38, Sven Jürgens, M, Tõstamaa; 78. 0,38, Anni Rava, N, sõudeklubi "Pärnu"; 79. 0,38, Kristijan Kase, PC, Tõstamaa; 80. 0,38, Juta Talu, NV2, Pärnu; 81. 0,38, Sten Jupatševski, PB, Audru; 82. 0,38, Henry

Kuningas, M, MALEV; 83. 0,39, Ülo Marus, M, Tõstamaa; 84. 0,39, Jüri Sääsk, PB, Tõhela; 85. 0,39, Kertu Keel, N, Tallinn; 86. 0,39, Siiri Heindla, TC, Kastna; 87. 0,39, Liia Oidjärv, NV1, Tõstamaa; 88. 0,40, Lauri Sahtel, M, Tõstamaa; 89. 0,40, Reimo Piile, M, Mirage; 90. 0,40, Lembe Veskimägi, NV1, Tõstamaa; 91. 0,40, Tauno Palberg, PB, Tõstamaa; 92. 0,40, Paul Tilk, PB, Tõstamaa; 93. 0,41, Taavi Tõnisson, M, Tõstamaa; 94. 0,41, Aive Leinpuu, NV1, RMK; 95. 0,41, Andreas Lünekind, PC, Audru; 96. 0,41, Heigo Jänes, M, Tõstamaa; 97. 0,41, Elina Jelisejev, TC, Pärnu; 98. 0,41, Samuel Allikas, PB, Seliste; 99. 0,41, Markkus Pulk, PC, Päikesepagar; 100. 0,41, Kaido Martson, M, MALEV; 101. 0,41, Jüri Piirme, M, Tõstamaa; 102. 0,42, Allar Martson, PD, Tõstamaa; 103. 0,42, Kadri Kommel, N, Tallinn; 104. 0,43, Teele Tinast, N, Pärnu; 105. 0,43, Epp Tuisk, N, Tartu ülikool; 106. 0,44, Lille-rine Lille, TC, Tõstamaa; 107. 0,44,

Valvo Volgerad, M, Tõstamaa; 108. 0,44, Mariia Kalbach, TA, Tõhela; 109. 0,44, Hanno Hantson, M, Sisekaitseakadeemia; 110. 0,44, Enno Kase, MV1, Tõstamaa; 111. 0,44, Koidu Kuura, NV1, Audru; 112. 0,45, Andres Kalbach, M, Tõhela; 113. 0,45, Raul Lahe, M, Pärnu; 114. 0,45, Thomas Rudnitski, PD, Tõstamaa; 115. 0,45, Tanel Tuulmees, PD, Tõstamaa; 116. 0,45, Frieda Krisa, TA, Koidula gümnaasium; 117. 0,46, Kaupo Põltsam, M, Tõstamaa; 118. 0,46, Tiina Leppnurm, N, Paikuse; 119. 0,46, Ülar Tuisk, M, Tõstamaa; 120. 0,46, Anette Baum, TD, Pärnu aerutamisklubi; 121. 0,46, Gunnar Baum, M, Paikuse; 122. 0,47, Kuldar Juurik, PD, Tõstamaa; 123. 0,47, Mai Uibu, N, MALEV; 124. 0,47, Arvo Asu, MV2, Lihula v, Metsküla; 125. 0,48, Janno Pavlov, PC, Tõstamaa; 126. 0,49, Ats Käär, M, MALEV; 127. 0,49, Merle Juurik, TA, Tõstamaa; 128. 0,49, Egert Siim, PD, Raeküla gümnaasium; 129. 0,50, Marit Lippur, N, Tallinn; 130. 0,50, Karen Adler, TD, Tõstamaa; 131. 0,50, Teele Tõnisson, TD, Tõstamaa; 132. 0,52, Hardo Vahemäe, M, MALEV; 133. 0,52, Andres Sahtel, M, MALEV; 134. 0,52, Janet Siim, TC, Raeküla gümnaasium; 135. 0,53, Kätlin Jürgens, N, Tõstamaa; 136. 0,55, Avo Alas, M, Suured Kivid; 137. 0,56, Rasmus-Oliver Veskimägi, PD, Tõstamaa; 138. 0,56, Helevi Jurjev, TD, Tõstamaa; 139. 0,57, Gregor-Hendrik Laarmann, PD, Männikuste; 140. 0,57, Laura Jõe, TD, Tõstamaa; 141. 0,57, Katre Aasaleht, TD, Audru; 142. 0,58, Nele-Anette Taggo, TC, Liu; 143. 0,59, Jarmo Hannus, PD, Pootsi; 144. 1,02, Ado Mets, PC, Audru; 145. 1,06, Mihkel Paasma, PC, Audru;

LASTEJOOKS

1. **Piret Mäe**, 9, T, Audru; 2. **Siim Tammearu**, 9, P, Audru keskkool; 3. **Ainar-Sten Junker**, 9, P, Metsküla algkool; 4. Kethe Ana Põldma, 8, T, Raeküla gümnaasium; 5. **Märt Tammearu**, 7, P, Audru keskkool; 6. Ben-Ranno Nõmmik, 9, P, Metsküla algkool; 7. Rasmus-Oliver Veskimägi, 9, P, Tõstamaa; 8. Aivo Tagasaar, 9, P, Tõstamaa keskkool; 9. Egert Siim, 9, P, Raeküla gümnaasium; 10. Liisbeth Sikk, 9, T,

Noorima osavõtja esimesed jooksusammud.

Tõstamaa; **11.** Sven Gnezdov, 8, P, Audru; **12.** Kädi Peterson, 8, T, Audru keskkool; **13.** Indrek Teki, 8, P, Tõstamaa keskkool; **14.** Reidonurk, 8, P, Audru; **15.** Romek Jõe, 8, P, Tõstamaa keskkool; **16.** Jaan-Endrik Kirsi, 8, P, Audru; **17.** Stenar Fedulajev, 7, P, Tõstamaa; **18.** Sten Kiinvald, 8, P, Väike-Õismäe gümnaasium; **19.** Karl Mumme, 8, P, Audru; **20.** Kertu Lille, 8, T, Tõstamaa; **21.** Kelli Lainet, 8, T, Audru; **22.** Merko Aasaleht, 7, P, Audru keskkool; **23.** Robin Sikk, 7, P, Tõstamaa; **24.** Triin Hannus, 9, T, Tõstamaa; **25.** Marko Nurk, 6, P, Audru; **26.** Heliise Tornik, 9, T, Audru; **27.** Ave-Ingrid Veskimägi, 7, T, Tõstamaa; **28.** Kadri Kase, 8, T, Tõstamaa; **29.** Erkki Juhansoo, 7, P, Koidula gümnaasium; **30.** Mark Taggo, 7, P, Audru keskkool; **31.** Mathilda-Maria Tork, 6, T, Tõstamaa; **32.** Sireta Jürgens, 5, T, Lindi; **33.** Martha-Liset Rõõmussar, 4, T, Päikeseljänku lasteaed; **34.** Anabel Heindla, 6, T, Ülejõe gümnaasium; **35.** Mark-Sander Salk, 5, P, Tõhela; **36.** Katre-Maris Veskimägi, 4, T, Tõstamaa; **37.** Kadri Vulkan, 4, T, Männikuste; **38.** Grettel Soonisoo, 4, T, Tõstamaa; **39.** Ma-

ria Toodo, 8, T, Lindi; **40.** Rebecca Pulk, 4, T, Tõstamaa lasteaed; **41.** Karmo Kuristik, 4, P, Värati; **42.** Marleen Sahtel, 4, T, Tõstamaa lasteaed; **43.** Keily Kaal, 5, T, Kastna; **44.** Hanna-Mari Algeus, 8, T, Tõstamaa; **45.** Villem Kalbach, 5, P, Tõhela; **46.** Emma-Liisa Salk, 2, T, Tõhela; **47.** Annaliisa Martson, 3, T, Jännesselja lasteaed; **48.** Joosep Käär, 1,8, P, MALEV; **49.** Oskar Kuningas, 1,5, P; Brandon Loorits, 10, V, Teemantlõiked; Tiina Toots, 10, T, Rääma põhikool

KEPIKÖND

1. Kristo Lippur, Tallinn; **2.** Madis Veskimägi, Tõstamaa; **3.** Kristel Jürgens; **4.** Öie Killing, Audru; **5.** Ilme Rand, AS Sõprus TRK; **6.** Signe Parts, Reiu puhkekeskus; **7.** Urve Vesik, Eesti Post; **8.** Kadri Jõgi, Tõstamaa; **9.** Mare Pärna, Tõstamaa; **10.** Astri Martson, Tõstamaa; **11.** Krista Maidal, Tallinn; **12.** Kaja Stimmer, Uulu põhikool; **13.** Kaie Nurk, Uulu; **14.** Age Jürgens, Tõstamaa; **15.** Mari Lühiste, Tõstamaa keskkool; **16.** Ölme Jürgens, Tõstamaa; **17.** Anni Volgerad, Tõstamaa; **18.** Elli Teki, Tõstamaa.

Pootsi ralli järjekordne etapp toimus 18. oktoobril.

Teeme katuse- ja maalritöid.
Tel 5621 4097

**ACT
MANAGEMENT**

**Jõulupeod, firmapeod, juubelid
ja muud tähtpäevad -
unustamatuteks meie abiga!**

**Aitame leida koha, toitlustaja,
koostada programmi,
leida õhtujuhi ja esinejad
- kõik, et pidu oleks meeldejääv!**

**Tel: 443 6639, 506 5384
info@act.ee • www.act.ee**

Varblas saab võistelda sõudeergomeetritel

Varbla valla lahtised meistrivõistlused sõudeergomeetritel algavad 25. oktoobril kell 11 Varbla rahvamaja spordisaalis.

Osalemiseks saavad soovijad eelregistreeruda teatades oma ees- ja perekonnanimi, sünniaja, elukoha, kontaktandmed telefonile 513 1599 (Ago Kärtmann) või meile varblasporiselts@planet.ee. Võistluspaigas toimub registreerumine 25. oktoobril kell 10.15-10.45.

Võistelda saab neljas vanuseklassis: poisid ja tüdrukud vanuses 14 ja nooremad; poisid ja tüdrukud vanuses 15-17; mehed ja naised vanuses 18-39; veteranid mehed ja naised vanuses 40 ja vanemad.

Kõigi vanuseklasside distants sõudeergomeetritel on 500 meetrit, täpne võistlus-

te süsteem sõltub osavõtjate arvust kohapeal.

Võistluspäeva lõpus toimub superfinaal, kuhu pääsevad kogu võistluspäeva parima aja saanud võistlejad, kes stardivad ühel joonel Kaspar Taimsoo (meeste kahepaadi Euroopa Meistrivõistluste hõbe) ja Vladimir Latiniga (meeste kahepaadi Euroopa Meistrivõistluste hõbe).

Medalid annab üle ja Peekingi Olümpiamängude kahepaadil hõbemedali võitnud Tõnu Endrekson, lisaks on välja pandud veel mitmeid lisaaubindu.

Võistluse korraldab Varbla spordiselts koos Pärnumaa spordiliidu, Eesti sõudeliidu, OÜ Pentee'i ja Varbla vallavalisusega. Osavõtt on kõigile tasuta. TT

Väikesadamate infopäev

Eesti väikesadamate liit on korraldanud traditsiooniliselt iga kahe aasta tagant kõigis mereäärsetes maakondades ja Mustvees infopäevi, et luua kõigile väikesadamate omanikele, taastajatele ja teistele huvilistele otsene võimalus kohtumiseks merenduse, keskkonnakaitse ja sadamatega tegelevate ametkondade spetsialistidega.

Samuti annavad infopäevad sadamatega tegelevatele ja uusi seadusi ning õigusakte väljatöötavatele ametnikele võimaluse saada tagasisidet seaduste reaalse kasutuse ja võimalike parandusettepanekute kohta.

**2008 aastal toimub infopäev Pärnus,
4. novembril kell 12,
Pärnu maaparandusbüroo saalis,
II korrusel, Kerese 4**

Oodatud on kõik huvilised, sõltumata sellest, kas ollakse sadama omanik või mitte. Infopäeval esitatavad küsimused leiavad vastuse.

Täpsem info: jaak@monoliit.ee,
telefon 506 8130.

Jaak Reinmets,
EVSL juhatause esimees

LÕIKUSPIDU Tõhela rahvamajas 25. oktoobril kell 20.30

Tantsuks mängib Rein
Meelelahutust pakub Valdo Jahilo

Riietuse teemaks soovitavalt rock-,
punk-, heavy-, hipistiil

Pilet eelmüügist 125 krooni (sisaldab õhtusööki)
Kohapeal 175 krooni (ei pruugi saada õhtusööki)

Pileteid saab osta Tõhela poest ja
Tõhela raamatukogust
alates 17-ndast oktoobrist kuni 23-nda
oktoobrini ja telefonil 5076571

KURSUS ERAMETSAOMANIKELE

SA Erametsakeskus koostöös OÜ Helcomeriga korraldab metsandusalase kursuse erametsaomanikele, õppepäevad toimuvad novembris algusega kell 9 Pärnumaal, Klaara - Manni puhkemajas, Randivälja külas, Tori vallas /www.klaaramanni.ee/

Kolmapäev 5. november

kell 9-12.15 metsakasvukohatüübid, metsamajandamiskava koostamine. Lektor Are Metsma, metsanduskonsulent

kell 13-17.45 metsanduslik seadusandlus, metsaga seotud maksustamine. Lektor Mirjam Vili, OÜ Keskkonnaõiguse juhataja

Neljapäev, 13. november

kell 9-12.15 looduskaitse alade st hoiualade majandamine, lähiaastate võimalikud arengud metsandussektoris, metsandus kui majandusharu Eesti majandusruumis ning metsandus kui maaparanduse osa. Lektor Urmas Roht, Riikliku Looduskaitsekeskuse regiooni direktor

kell 13-17.45 parim tulu ja kulu saavutamine metsas, säästlik metsakasvatus, raied, kasvava metsa hindamine, metsamõõtmine, ümarmetsamaterjali kvaliteedi määramine, sortimendid ja järkamine. Lektor Olavi Udam, metsanduskonsulent

Kolmapäev, 19. november

kell 9-17.45 erinevate kultuuride hooldamine, noorendike hooldamine, hooldusraie, maaparandus, metsa uuendamine, looduslikult uuenenud raiesmike valgusraiega väärtusliku puistu kujundamine. Lektorid Are Metsma ja Tiina Viir, metsanduskonsulentid

Neljapäev, 27. november

kell 9-17.45 metsakahjustused, metsakahjurid, puude haigused, metsakahjustuste vältimine, kahjustatud metsa taastamine. Lektor Ivar Sibul, dotsent

Registreeruda palume 1. novembriks tel 683 6051 (Evelin Huul) või evelin.huul@eramets.ee

Erametsaomanikule on koolitus tasuta! Finantseerib SA Erametsakeskus. Registreeruda on võimalik tervele kursusele või ainult välja valitud õppepäeva(de)le. Koolitusele jõuab Pärnust ka ühistranspordiga, Tori, Randivere küla.

Kui vajate täpsustavat infot, võite helistada korraldajale tel 513 3483 (Tiina Viir)

TõstamaaTõstamaa rahvamaja kuulutab:

Näitering **OTSIB MEEST**, vastu pakume toredat ajavaitevõimalust, kuulsust ja au.

Naiskoor **OTSIB NAIST**, ootame viisipidajat, kellele meeldib laulda teistega koos ja kui hästi läheb siis minna 2009 suvel Tallinnasse laulupeole.

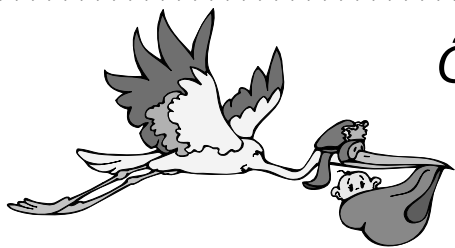
Infot võtab vastu Õnnela tel 523 6350

KIRIKUS

Tõstamaa kiriku katuse pühitsemise jumalateenistus
pühapäeval, 26. oktoobril kell 14.

Tõstamaa Maarja kogudus ootab
huvilisi LEERIKOOLI.

Täpsem info kirikuõpetaja Tiina Jannolt, tel 5562 9595
või pärast 26. oktoobri jumalateenistust.

Õnnitleme uusi vallakodanikke ja nende vanemaid

J aspar Adler - 10.09.2008

R omeo K aljurand - 3.09.2008

Oktoobrikuu juubilarid

ELIKONIDA METSA 94

ELLA RANDI 84

ANDREI KASE 83

NIINA ALLIKAS 83

LINDA MÄNNAMÄE 79

ANTI HEINLA 74

AINO SIIG 74

MAIRE KIIRATS 72

ENDEL VAINAMÄE 71

SILVI RAND 70

PAUL LEAS 70

JAANUS HINDREKS 70

NIGOL ALAS 65

XII MARDILAAT

Saku Suurhallis 6.-9. novembrini 2008

Rahvatraditsioone järgiv mardilaat, millega Tallinnas tehti algust 1997. aastal, on esialgu plaanitud käsitööde näitusmüügist kujunenud rahvakultuuri suurürituseks, käsitööliidu üheks olulisemaks ettevõtmiseks.

See on koht, kus peale rahvusliku käsitöö müümise-ostmise meistrid suhelda ja kogemusi vahetada saavad.

Siin elustatakse vanu mardipäevakombeid.

Laadal tegutsevad meistrikojad, kus mitut moodi õpetust ja konsultatsiooni saab.

Lastele on avatud meisterdamistoad.

Mardilaadal on kujunenud kindlad traditsioonid, mis püsivad aastast aastasse, kuid iga laad toob ka uusi algatusi. 2008. aasta maakonnapäeva korraldab Tartumaa

Mardilaada piletihinnad 2008. aastal:

35.- laps, 60.- täiskasvanu, 125.- perepilet (2 last ja 2 täiskasvanut)

Tõstamaa valla rahvas saab sõita Mardilaadale

8. novembril, buss väljub Tõhela rahvamaja juurest kell 8, Tõstamaa alevi parklast kell 8.15, Seliste Jaani poe parklast kell 8.25, Pootsi keskuse juurest kell 8.35, Pärnust Jannseni bussijaamast ~kell 8.55

Bussis on 15 kohta, kes ees, see mees!

Soovijatel registreeruda 3. novembriks vallamajas.

Kohapeal tasuda koheselt ka sõiduraha 100 krooni.

Leili Karu

26.12.1931 – 18.09.2008

Juta Kase

27.04.1927 – 12.10.2008

ELMAR KULLERKUPP

8.05.1947 – 14.09.2008

